

Täysistunto

Tiistai 9.11.2021 klo 14.00—16.57

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 191/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, ministeri Andersson, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.28 **Opetusministeri Li Andersson** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 33 ja 35 §:n nojalla on mahdollista harjoittaa ammatillisen koulutuksen tutkintovientiä Euroopan talousalueen ulkopuolella. Jotta tutkintojen vienti olisi tosiasiallisesti mahdollista, se edellyttää useimmiten, että järjestäjän käytössä olisi tutkinnon perusteet, joissa olisi otettu huomioon mahdollisuus niistä poikkeamiseen tutkintovientiä varten. Vuodesta 2017 on ollut käynnissä Opetushallituksen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 20 §:n nojalla päättämä koulutusvientikokeilu, joka on mahdollistanut siihen osallistuneille koulutuksen järjestäjille koulutusvientiä varten räätälöityjen tutkinnon perusteiden käyttämisen. Kokeilua on mahdollista jatkaa enintään ensi vuoden marraskuuhun saakka, minkä jälkeen kokeilunaikainen perusteista poikkeaminen ei olisi mahdollista.

Tämän hallituksen esityksen tavoitteena on parantaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 33 ja 35 §:ssä säädetyn koulutuksen tosiasiallisia järjestämismahdollisuuksia. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että Opetushallitus voisi poiketa tutkinnon perusteissa Suomessa sovellettavista tutkinnon perusteista mainittua koulutusta varten. Tämä varmistaisi, ettei mainitun lain pykälissä tarkoitetun koulutuksen järjestämiselle olisi tältä osin esteitä. Samalla tavoitteena olisi turvata tutkintokoulutuksen laatua edellyttämällä koulutuksen järjestäjältä Opetushallituksen myöntämää lupaa soveltaa tutkinnon perusteiden sisältämää poikkeusta.

Esityksessä ehdotetaan säädettävän myös tutkintovientitoimikunnasta, joka tekisi yhteistyötä Opetushallituksen kanssa tutkintovientiä koskevissa asioissa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maksullista palvelutoimintaa koskevaa säännöstä siten, että laissa säädettäisiin, että koulutuksen järjestäjä voisi järjestää laissa tarkoitettuja tutkintoja ja tutkinnonosia, niihin valmistavaa tutkintokoulutusta sekä valmentavaa koulutusta maksullisena palvelutoimintana myös muiden opetuksen ja koulutuksen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2021 vp

järjestäjien kuin ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa. Vakiintuneen käytännön mukaisesti näin on myös menetelty tähän asti, vaikka siitä ei ole nimenomaisesti säädetty laissa, ja tämä ehdotettu muutos siten selkeyttäisi oikeustilaa.

Tämä ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tammikuun 1. päivänä 2022.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hopsu, poissa. — Edustaja Ovaska.

15.31 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Itsekin olen aikoinaan ollut erään koulutuskuntayhtymän hallinnossa mukana, ja koulutusvientiä on erityisesti ammatillisen koulutuksen puolella mietitty ja viety... [Vilhelm Junnilan välihuuto] — Ei, ei ollut, ja hyvä niin, edustaja Junnila. — Mutta siinä on ollut lainsäädännöllisiä esteitä, ja niitä on nyt koetettu purkaa, ja jos pystytään tutkintoa tai tutkinnon osia edistämään, niin se on aina tietysti hieno juttu.

Mutta pakko kysyä, kun yritin tavata tätä esitystä, osaako ministeri sanoa, mitä nyt käytännössä tarkoittaa tällainen ”välttämättömyys”. Tässä viitataan sanaan ”välttämättömyys” ja sitten siihen, että liittyisivät Suomen lainsäädäntöön, kulttuuriin tai olosuhteisiin tai vastaaviin Suomeen sidoksissa oleviin seikkoihin nämä poikkeamiset. Eli mitä tämä käytännössä siis tarkoittaa, että jos meillä on tutkintoon johtava koulutus, jonka tutkinnon perusteet on hyväksynyt vaikka Opetushallituksen johtokunta, ja sitten tulee joku tällainen poikkeama? Jos voitte hiukan avata, niin myös koulutuksen järjestäjät tietäisivät paremmin, mihin tämä sitten johtaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lehto.

15.32 Rami Lehto ps: Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia siten, että Opetushallitukselle annettaisiin toimivalta poiketa tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksista tai osaamisvelvoitteista. Poikkeamiset liittyisivät Suomen lainsäädäntöön, kulttuuriin tai olosuhteisiin tai vastaaviin Suomeen sidoksissa oleviin seikkoihin.

Nyt sitten vaikka tutkintovientikoulutuksen opiskelijat kouluttautuvat ensisijaisesti työllistyäkseen tutkintoviennin kohdemaiden työmarkkinoille, voi suomalainen tutkinto innostaa heitä hakeutumaan myöhemmin töihin tai jatko-opiskelemaan Suomeen. Elikkä niin kuin tässä esityksessäkin kerrotaan, olisi toiveena, että osa heistä jäisi tänne jatko-opiskelemaan tai sitten työskentelemään. Mutta kumminkin samaan aikaan sitten halutaan poiketa, että heille ei opetettaisi Suomen lainsäädäntöä, kulttuuria tai suomalaisia olosuhteita, mitkä ovat tärkeitä, jos tänne jäädään töihin tai jatko-opiskelemaan. Nyt tästä sitten poiketaan. Olisihan se hyvä, että jos täällä käy ulkomaalainen läpi ammatillista koulutusta ja palaa vaikka kotimaahan tai johonkin toiseen kohdemaahan, hän tietäisi Suomen lainsäädännöstä ja kulttuurista ja voisi kertoa sitä eteenpäin. Näkisin, että myös näitä opetettaisiin jatkossakin myös täällä, kun käydään tällaista ulkomaalaisille tehtyä koulutusta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja ministeri, 1 minuutti, olkaa hyvä.

15.34 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Joo, kiitoksia, arvoisa puhemies! Tässä haluttiin esimerkkejä siitä, mitä tämä käytännössä voisi tarkoittaa. Kun me keskustellaan tästä, niin kannattaa muistaa, että silloin kun puhutaan tutkintoviennistä, on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2021 vp

kuitenkin yleensä kyse koulutuspalvelusta, mikä järjestetään muualla tai muissa maissa asuville henkilöille. Eli jos esimerkiksi ulkomaalainen hakeutuu Suomeen opiskelemaan, on tietenkin täysin olennaista, että hän myöskin sitten oppii suomalaisesta lainsäädännöstä ja oppii myöskin suomen kielen, jotta voi jäädä tänne töihin. Mutta jos meillä olisi tismalleen samoja vaatimuksia, kun me puhutaan koulutusviennistä, niin se tekisi kyllä käytännössä koulutusviennistä hyvin hankalaa.

Käytännön esimerkkejä, mistä voi olla kyse: Jos puhutaan esimerkiksi ravintola-alan tutkinnoista, niin mikäli meillä olisi vaatimuksena, että pitää tuntea suomalaista alkoholilainsäädäntöä, onhan se loogista silloin, kun on kyse Suomessa järjestettävästä koulutuksesta, mutta mikäli halutaan viedä tätä koulutusta, olisi kyllä ehkä vähän vaikeata sitä markkinoida sitten muualla, jos siihen sisältyy tällaisia osaamisvaatimuksia tai esimerkiksi juuri nämä kotimaisten kielten vaatimukset. Mutta kannattaa toki erotella [Puhemies koputtaa] tämä koulutusvientitarkoituksessa järjestetty koulutus ja se, mitä tehdään Suomessa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ovaska.

15.35 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Kiitos, ministeri, hyvästä vastauksesta. Pitää huolehtia se sitten, kun palaa sieltä. Jos sieltä nimenomaan tulee ihmisiä, jotka on koulutettu Euroopan ulkopuolella ja ovat saaneet nämä poikkeamat tutkinnon perusteisiin, niin sitten huolehditaan, jos tällaiset henkilöt tulevat Suomeen töihin, juuri siitä, mitä edustajalle Lehtokin täällä totesi, että sitten varmistetaan se, että se osaaminen pätee sitten nimenomaan myöskin täällä Suomessa, ja uskon, että siitä varmasti pidetään huoli.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.